

STAVANGER KOMMUNE

Rådmannen

Personal og organisasjon

Postadr.: Pb. 8001, 4068 Stavanger

Besøksadr.: Ny Olavskleiv 6

Telefon: 04005. Faks: 51507017

E-post: postmottak.personal@stavanger.kommune.no

www.stavanger.kommune.no

Org.nr. NO 964 965 226

Barne, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Postboks 8023 Dep

0300 Oslo

DERES REFERANSE

VÅR REFERANSE

ARKIVNR.

JOURNALNR.

DATO

IHR-11/9095-6

006 &13

61186/11

12.10.2011

HØRINGSUTTALELSE NOU 2011: 14 INKLUDERINGSUTVALGET

Stavanger kommune viser til høring vedrørende NOU 2011:14 inkluderingsutvalget, oversendt ved brev fra Barne, likestillings- og inkluderingsdepartementet av 28.6.2011.

Forslag til høringsuttalelse ble behandlet i Stavanger formannskap 6.10.2011.

Stavanger kommunes høringsuttalelse er etter dette følgende:

Høringsuttalelse

NOU 2011: 14 Bedre integrering

Stavanger kommune ser behovet for en helhetlig gjennomgang av integreringspolitikken og integreringsarbeidet i Norge. Utvalget har levert en omfattende utredning med mange mål, strategier og tiltak. Stavanger kommune støtter i hovedsak utvalgets anbefalinger til mål og strategier.

Imidlertid er Stavanger kommune uenige i utvalgets påstand, om at de fleste tiltakene ikke har særskilte økonomiske eller administrative konsekvenser. Opplæring, kunnskapsutvikling og videreutvikling av tiltak betyr erfaringsvis økt ressursbruk i kortere eller lengre perioder.

I høringsuttalelsen kommenterer Stavanger kommune de mest sentrale kapitlene, både generelt og i forhold til utvalgte tiltak som vurderes å ha særskilt interesse for Stavanger kommune.

Levekår i befolkningen

Stavanger kommune støtter utvalgets mål og strategier på levekårsområdet og understreker at det er viktig at det må tas hensyn til botid i landet, når måloppnåelsen evalueres. Stavanger kommune støtter utvalgets forslag om et levekårsloft for de av innvandrerne som er dårligst stilt.

Stavanger kommune støtter integreringsutvalgets forslag til tiltak og viser til at kommunen allerede gjør en viktig innsats på noen områder. Stavanger kommune arbeider systematisk med å styrke de ansattes flerkulturelle kompetanse. Stavanger kommune har etablert et nettverk mot tvangsekteskap som arbeider med kompetanseheving av ansatte. Nettverket representerer en viktig kunnskapsbase for hele regionen.

Stavanger kommune påpeker at for å oppnå målene som utvalget foreslår er det avgjørende med en nasjonal innsats samtidig som kommunene må styrkes både økonomisk og faglig.

Arbeid og sysselsetting

Stavanger kommune støtter utvalgets overordnet mål om å redusere, og på sikt fjerne, de største forskjellene i arbeidslivet mellom innvandrere og befolkningen for øvrig.

Utvalget foreslår en utvidelse av aktivitetsplikten for de som ikke får jobb eller er i utdanning etter endt kvalifiseringsløp eller arbeidsmarkedstiltak. Stavanger kommune støtter prinsippet om aktivisering ut i fra tanken om at de fleste mennesker ønsker seg en meningsfylt tilværelse med aktiviteter tilpasset forutsetningene. Det forutsetter imidlertid et velutbygd og variert tiltaks- og kvalifiseringsapparat og økt kompetanse. Kostnader knyttet til dette må fullfinansieres via økte statlige overføringer til kommunene.

Stavanger kommune anbefaler derfor at det settes i gang forsøksprosjekter som har til hensikt å utvikle flere og mer varierte tiltak ut ifra det mangfoldet innvandrere representerer.

Stavanger kommune støtter utvalgets når det påpeker behovet for bedre treffsikkerhet og individuell tilpasning ved iverksetting av arbeidsrettet opplæring og tiltak.

Økt individuell tilpasning krever imidlertid økt kompetanse og metodeutvikling i NAV for kartlegging av den enkelte arbeidssøkers arbeidsevne, forutsetninger og livssituasjon – og tilsvarende utvikling av individuelt tilpassede arbeidstiltak.

Høye levekostnader gjør at mange som deltar i arbeidsmarkedstiltak eller har fått arbeid i et lavlønnsykke, blir avhengige av supplerende sosialhjelp over lengre tid. Forslaget om arbeidsbetingede stønader i form av redusert skatt for personer med lav inntekt støttes, fordi dette kan gi motivasjon for å komme bort fra passive stønader og redusere behov for supplerende sosialhjelp. Supplerende ytelser er i tillegg ressurskrevende og tar oppmerksomhet fra arbeidsrettede tiltak.

Stavanger kommune støtter også anbefalingen om nye tiltak og helhetlige kvalifiseringsløp i kombinasjon med inntektssikring for personer med liten eller ingen utdanning, manglende norskkunnskaper og ingen relevant arbeidserfaring. Hvis NAV tar utvidet ansvar for tett og langvarig oppfølging av personer som lenge har stått utenfor yrkeslivet, vil det kreve større samordning og avklaring mellom statlige ytelser og tiltak, og det kommunale kvalifiseringsprogrammet. Forslaget står delvis i motstrid til de innstramminger som nå er foreslått i bruk av kvalifiseringsprogrammet(KVP). I denne sammenheng kan det være naturlig å vurdere innrettingen av KVP på nytt.

Utvalget anbefaler at NAV får et utvidet ansvar til å omfatte sysselsetting av yrkespassive og personer som med rimelighet ikke kan ventes å komme i arbeid. Dette innebærer tiltaksplasser som alternativ til sosialhjelp for grupper som befinner seg utenfor arbeidsstyrken. Utvalget anbefaler aktivitetsplikt, med inntektssikring tilsvarende kvalifiseringsprogrammet og introduksjonsprogrammet.

I utgangspunktet støtter Stavanger kommune også dette forslaget, men understreker at dette vil være en omlegging av nåværende velferdspolitikken som vil kreve nærmere utredninger om ansvarsforhold, finansiering og nærmere retningslinjer for praktisering av vilkår.

Utdanning

Stavanger kommune slutter seg til de strategier, hovedmål og delmål som utvalget anbefaler.

Utvalget foreslår at det skal gjennomføres tidlig og jevnlig språktesting av alle barn i førskolealder.

Stavanger kommune mener utvalget bør bruke begrepene observasjon og kartlegging i stedet for testing. Testing kan ikke gjennomføres av ordinært barnehagepersonell – i allmennpedagogisk arbeid i barnehagen brukes begrepene observasjon og kartlegging. Stavanger kommune støtter bruk av observasjon og kartlegging i førskolealder.

Utvalget foreslår at kontantstøtten avvikes og at frigitte midler omfordeles til utvikling av språkstimuleringstiltak for barn i førskolealder.

I forbindelse med behandling av høringsuttalelsen til NOU2011: 7 Velferd og migrasjon 8.9.2011, gav Stavanger formannskap sin tilslutning til utfasing av kontantstøtten fordi dette kan ha en negativ

påvirkning på yrkes – og samfunnsdeltakelse hos innvandrerkvinner og føre til at barn går glipp av den viktige arenaen for språkopplæring og inkludering som barnehagene er.

En eventuell utfasing av kontantstøtten vil skape et større behov for barnehageplasser og øke rekrutteringsbehovet ytterligere i barnehagesektoren. Stavanger kommune forutsetter at de økonomiske konsekvensene kostnadsberegnes og fullfinansieres via økte statlige overføringer til kommunene.

Voksenopplæring

Stavanger kommune slutter seg til de strategier, hovedmål og delmål som utvalget anbefaler. Kommunen mener at utvalget har et interessant og riktig perspektiv på voksenopplæring innenfor opplæringslovens rammer og på grunnleggende kvalifisering og norskopplæring.

Stavanger kommune støtter utvalget når det påpeker at dagens lovverk og ordninger for voksne med rett til grunnopplæring ikke er godt nok tilpasset målgruppen og at det trengs ordninger for å fange opp målgruppen i større grad.

Stavanger kommune støtter utvalget i at det er behov for sterkere tiltakskjede mellom kvalifisering i kommunal regi og i regi av NAV frem til deltakerne går over i arbeid eller utdanning. Stavanger kommune støtter utvalget i synet på opplæring av analfabeter. Den nye læreplanen for norsk med samfunnskunnskap er et bedre verktøy for å bedre denne opplæringen, blant annet med hensyn til målformuleringer for ulike spor.

Demokrati og deltakelse; formelle og uformelle integreringsarenaer.

Stavanger kommune slutter seg til de strategier, hovedmål og delmål som utvalget anbefaler. Stavanger kommune støtter utvalgets forslag til tiltak som innebærer en gjennomgang av tilskuddsordningene til frivillige organisasjoner for å sikre at ordningene bidrar til å styrke fellesarenaer der minoriteter og majoritet møtes.

Stavanger kommune støtter utvalget forslag til tiltak som skal bidra til å minske ulikheter i deltakelse mellom innvandrerbefolkningen og resten av befolkningen. Det er viktig å prioritere tiltak rettet inn mot grupper hvor det er særlig lav deltakelse. Dette dreier seg om enkelte innvandrergrupper med dårlige levekår.

Konflikter og verdier

Stavanger kommune slutter seg til de strategier, hovedmål og delmål som utvalget anbefaler. Spesielt viktig er en presisering av hva som er grunnleggende for å skape oppslutning om felles verdier. Kommunen bifaller også en innsats rettet mot bedret dialog, informasjon, opplæring og gjensidig kunnskap, likebehandling og bekjempelse av diskriminering samt det som er nevnt under punktene ”fleridentitet” og ”gjensidige forventninger” i dette kapitlet.

Stavanger kommune slutter seg også til de elementene som er presentert i strategi for konfliktløsning i samfunnet. Kommunen har allerede etablert lokale møteplasser for kontakt og samhandling mellom innvandrerbefolkningen og andre, og har god erfaring med slike dialogsenter/ aktivitetsfellesskap.

De tiltakene som utvalget anbefaler er omfattende og ment som anbefalinger for flere sektormyndigheter. Forslag til tiltak som er rettet spesifikt mot kommunesektoren og som kan få økonomiske konsekvenser for Stavanger kommune, forutsettes fullfinansiert via økte statlige overføringer til kommunene

Bokonsentrasjon av innvandrere i byområder

Stavanger kommune slutter seg til de strategier, hovedmål og delmål som utvalget anbefaler. De tiltakene som utvalget anbefaler er omfattende og ment som anbefalinger for flere sektormyndigheter. Ikke alle tiltakende er like relevante for Stavanger kommune, da rapporten først og

fremst baserer seg på forskning fra Oslo, en by med mye større bokonsentrasjoner av enkeltgrupper enn Stavanger. En direkte sammenligning mellom disse byene vil ikke være korrekt.

De fleste relevante tiltak, som for eksempel, å skape attraktive boområder, legge til rette for sammensatt boligstruktur, utvikling av lokal-identitet med mer, inngår som et mål for alt planarbeid i kommunen. Ett viktig tiltak er å følge utviklingen av sosioøkonomisk og etnisk boligsegregering.

Dette sikres gjennom Stavanger kommunes levekårundersøkelse. Denne brukes som verktøy til å identifisere mulig problematikk. Stavanger kommune kan slutte seg til de tiltakene som foreslås, så langt disse er relevante i forhold til Stavanger kommunes utfordringer.

Økonomi

De samfunnsøkonomiske/budsjettmessige konsekvensene av de tiltakene utvalget foreslår, virker til dels meget usikre. Et eksempel er antakelsen om 45 prosent skatt på arbeidsinntektsøkningen som følger av tiltakene. Dette anslaget virker fort høyt.

Det er også stor usikkerhet forbundet med antakelsene om virkningstidspunkt for de økonomiske gevinstene ved en del av tiltakene. Forutsetningene om raske økonomiske gevinster virker vel optimistiske. For kommunesektoren legges derfor til grunn at de samfunnsmessige og budsjettmessige konsekvensene av de ulike tiltak kvalitetssikres langt bedre før eventuell iverksettelse av tiltak.

Det er en mangel ved beregningene at de økonomiske konsekvensene ses samlet for det offentlige og ikke er forsøkt fordelt mellom forvaltningsnivåene.

Generelt må det være en forutsetning at kommunesektoren får fullfinansiert sine utgifter via økte statlige overføringer etter hvert som det settes i gang tiltak.

Oppsummering

Stavanger kommune støtter i hovedsak utvalgets forslag til strategier, hovedmål og delmål i utredningen. Utredningen er omfattende og grundig, med en rekke interessante perspektiver på inkludering og integrering

Det må allikevel være lov å påpeke at Stavanger kommune er den eneste av storbyene som ikke har hatt en representant i utvalget. Stavanger er den storbyen etter Oslo som har flest innvandrere, ca 18 prosent av befolkningen. Det har heller ikke vært avholdt dialogmøter i Stavanger. Det innebærer at utvalget i liten grad har kunnet dra nytte av den lange erfaringen Stavanger kommune har med inkluderings- og integreringsarbeid.

For å lykkes bedre med inkludering og integrering er det avgjørende å satse på utdanning og arbeid og sysselsetting. Dette er nøkkelfaktorer som kan påvirke levekår, boligmønster og deltakelse i samfunnet i positiv retning.

Med hilsen

Inger Østensjø
rådmann

Olve Molvik
direktør

Ingrid Hauge Rasmussen
saksbehandler